

ELS NOSTRES POLÍTICS NO ESTAN A L'ALTURA DE LES CIRCUMSTÀNCIES

Ja hem arribat a l'any 2005 i la vall del Madriu-Perafita-Claror encara no té la protecció legal que el Govern, en representació del conjunt del país, es va comprometre a donar-li. Els comuns, amb excuses diverses, l'estan obligant a retrasar l'aplicació de la Llei del Patrimoni Cultural i, a més, recentment alguns polítics han fet declaracions públiques que freguen el límit de la legalitat o que, si més no, demostren una absoluta manca de coneixement i respecte a institucions internacionals com la UNESCO. Una vegada més, els nostres polítics no estan a l'altura de les circumstàncies.

El Diari d'Andorra del dia 30-12-2004 publicava les següents declaracions del Sr. Antoni Martí, Cònsol Major d'Escaldes-Engordany: *"per prudència, sóc contrari a l'inici de l'expedient [de protecció] i partidari que es vagi detallant el pla de gestió que s'ha d'aplicar"*. Més endavant, reiterava que no tenia *"cap pressa"* per fer efectiva l'aplicació de la Llei de Patrimoni al Madriu, perquè *"la vall no es mourà d'on és i tampoc no hi ha cap intenció de fer pistes d'esquí"*. En el mateix escrit, el portaveu de l'oposició, el Sr. Beal, declarava: *"partim de la base que l'inici del projecte es va fer de qualsevol manera; si s'hagués fet com calia, no tindriem els problemes que tenim ara"*.

Ara que s'ha acabat l'any i estem en època de fer balanços i valoracions, ens anirà bé recordar, de manera molt resumida, el procés d'aquesta declaració.

Què significa Patrimoni de la Humanitat?

Vol dir que tenim entre mans una joia natural i cultural digna de comparar-se amb altres llocs únics i especials del món. Vol dir que tenim, nosaltres també, en el minúscul territori d'Andorra, un espai que posseeix unes qualitats que transcendeixen les nostres fronteres, perquè el seu valor és universal. I, en definitiva, vol dir que la responsabilitat de conservar aquest bé va molt més enllà dels interessos locals que hi ha a les quatre parròquies afectades, i més enllà també de l'interès nacional: tota la Humanitat espera que siguem capaços de *fer-ho bé*, com a mínim aquesta vegada.

A la vall del Madriu s'hi troben proves de la petita glaciació durant el període medieval, fet força rar, a més d'altres elements culturals i paisatgístics. Així ho van determinar un grup d'experts. Aquests mateixos experts, amb gent motivada i amb el recolzament de diverses entitats, incloent-hi l'ADN, van anar a parlar amb les autoritats del nostre país, Govern i Comuns, sense oblidar els corticalans, que han contribuït en bona mesura a conservar aquest patrimoni. Van ser aquestes autoritats (Govern i els quatre comuns) les que, de forma conjunta i perfectament conscient, van decidir presentar la candidatura de la vall per ser inscrita com a bé cultural a la llista del Patrimoni de la Humanitat, i d'iniciar un procés per crear un paisatge protegit, amb l'objectiu de valorar-lo, gestionar-lo amb criteris de conservació i donar-lo a conèixer.

Una de les premisses més elementals que exigia la UNESCO era que el bé estigués legalment protegit amb la legislació del país, en el nostre cas, la Llei del patrimoni cultural d'Andorra, aprovada l'any 2003. Contra tot pronòstic, contradient fins i tot les mateixes recomanacions dels seus assessors (Icomos Internacional), el passat dia 1 de juliol de 2004 la UNESCO va inscriure la vall al Patrimoni de la Humanitat, amb el benentès que l'Estat andorrà es comprometia a protegir-la legalment en un breu termini. Dit en altres paraules, tot i no haver fet totalment els deures, als nostres polítics els va caure un regal immens del cel, i ara, enlloc de fer tot el que calgui per rematar la feina (és a dir, protegir la vall), es dediquen a posar traves al procés. Una acció que demostra un grau d'irresponsabilitat quasi infantil, alhora que amenaça en deixar en ridícul al nostre país davant del món sencer.

L'any passat, quan es va anunciar el resultat positiu de la candidatura de la vall, a l'ADN estàvem molt contents de veure que a Andorra, quan volem, també podem. Que volem i podem fomar part de la Humanitat que intenta conservar alguns espais sagrats; sagrats per a la memòria, per a les generacions futures, per al mateix planeta. Això és el que significa tenir el privilegi d'estar inscrit a la llista del Patrimoni de la Humanitat.

Ara bé, els drets s'acompanyen de deures. El Govern d'Andorra, en presentar la candidatura davant una entitat internacional, ha compromès l'Estat andorrà. S'ha compromès a protegir la vall del Madriu, a respectar el Conveni del Patrimoni Mundial (que va ratificar l'any 1997), i a tirar endavant el projecte de la vall del Madriu com a paisatge protegit (article 5 del Conveni¹).

Per això, quan ens assabentem, una vegada més, que el projecte d'iniciar l'expedient de protecció de la vall està suspès, ens preocupem. Quan llegim frases als diaris com la de certs polítics, que diuen que “no hi ha pressa per fer efectiva l'aplicació de la llei”, ens preocupem. Com creiem que es preocupen també els òrgans judicials que han de fer respectar la llei. Com pot ser que no hi hagi pressa per aplicar una llei? Aleshores, per què existeixen les lleis? Per a què es fan les lleis? Per què vàrem presentar la candidatura de la vall del Madriu a la seu de la UNESCO? Sembla com si alguns polítics no tinguessin prou clar que la societat els tria per defensar l'interès general, no per l'interès d'uns pocs.

Per lluir? Només per lluir? Després de quasi vuit mesos d'ençà del reconeixement per part de la UNESCO, està clar que el Govern no pot lluir d'haver estat gaire eficient en aquest projecte. Durant tot aquest període ¿no s'haurien pogut solventar les “qüestions importants” que van quedar pendents, i prendre la decisió d'aplicar la llei?

Des de l'ADN, volem expressar la nostra preocupació pels jocs polítics que semblen estar-se coent a l'entorn de la vall del Madriu en aquest període pre-electoral. Pensem que és incompatible amb la decisió inicial de presentar la candidatura a la UNESCO, ens sembla poc digne de la imatge de serietat que vol donar Andorra en els fòrums internacionals, que tard o d'hora ens demanaran comptes, i, sobretot, ens sembla poc respectuós pel nostre patrimoni, aquesta joia que posseeix el poble andorrà i que, més enllà dels seus propietaris privats i comunals, pertany a tota la Humanitat.

La vall del Madriu s'ha de declarar bé d'interès cultural. I com més aviat millor. Si no, alguns polítics del nostre país corren el risc de passar a la Història com aquells que van malbaratar la iniciativa de conservació del patrimoni més transcendent que s'ha endegat mai a Andorra. Ens podem permetre aquest luxe?

Andorra 31 de desembre 2004
ADN .Associació per a la Defensa de la Natura

¹ L'article 5 del Conveni estipula que: “Afin d'assurer une protection et une conservation aussi efficaces et une mise en valeur aussi active que possible du patrimoine culturel et naturel situé sur leur territoire et dans les conditions appropriées à chaque pays (...) les Etats parties à la présente Convention s'efforceront dans la mesure du possible de prendre les mesures juridiques, scientifiques, techniques, administratives et financières adéquates pour l'identification, la protection, la conservation, la mise en valeur et la réanimation de ce patrimoine”.